

2. Тренінги [Електронний ресурс] // Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Режим доступу : https://www.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=378&Itemid=166. – Назва з екрана.
3. Яблонська Т. М. Тренінг педагогічної рефлексії для студентів та вчителів / Т. М. Яблонська // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 3. – С. 9–12.

Дячук Н. І., к.п.н., доцент,
докторант, методист,
Коледж торгівлі та послуг
(м. Прешов, Словаччина)

СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЯК ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

Перспективи вищої освіти України сьогодні визначаються прагненням до культурної інтеграції в європейський освітній простір, створенням зрозумілих засад міжнародної співпраці, укладанням навчальних програм, які б забезпечили професійну мобільність студентства та професорсько-викладацького складу національних ВНЗ. З метою утворення конкурентоспроможної освіти світового рівня українські університети нині знаходяться у процесі пошуку шляхів збереження власних педагогічних традицій та їх ефективного поєднання з передовим інноваційним навчально-виховним досвідом. Тому ознайомлення вітчизняних освітян з функціонуванням іноземних університетів представляється нам надзвичайно корисним.

Словаччина як окрема держава утворилась у 1993 році. З того ж часу почалось становлення національної вищої освіти. На сьогодні в країні, яка має 5,5 мільйонів мешканців існує 35 вищих навчальних закладів, в яких навчається біля 175, 4 тисячі студентів (дані на 2014 р.) [1] на 115-ти факультетах, 3957-ох фахових програмах [2]. Серед них громадські, державні та приватні високі школи. Громадські та державні ВНЗ фінансуються державою.

Усі ВНЗ є самостійними громадськими інституціями, наділеними багатьма преференціями (наприклад, самі укладають програми, визначають перелік спеціальностей, присуджують наукові ступені тощо). Назва «університет» належить таким навчальним закладам, які мають три ступені/рівні навчальних програм (бакалаврат (3–4 роки), магістратура (2–3) та докторантура (3 роки) [3]. Бакалаврат не вважається повною вищою освітою, для завершення якої необхідно довчитись у магістратурі ще 2–3 роки. 3 роки триває денна форма (з обов'язковою особистою присутністю студента); екстерна або заочна (відвідування занять один день на тиждень протягом 4-х років); комбінована форма навчання, яка поєднує в собі особисту присутність студента та дистанційне спілкування з викладачами. Тому, в середньому отримання вищої освіти займає 5-6 років. Денна форма є безкоштовною в разі отримання першої вищої освіти та за умов не перевищення стандартних термінів. Екстерна форма є платною для всіх (оплата становить 500–800

євро на рік). Докторантура (в основному безкоштовна) триває три роки та завершується захистом дисертаційної праці. Наукові звання доцента та професора присуджуються за результатами наукових досягнень та підтверджуються кожні п'ять років.

Викладачі університету працюють на посадах *професора* (запрошеного професора), в обов'язки якого входить проведення наукових досліджень, лекцій та семінарів, оцінювання студентів на державних екзаменах, наукове керівництво докторантів, опанування дисертаційних робіт, створення початкових матеріалів; *доцента* (запрошеного доцента), який виконує подібну до професора роботу; *асистента-експерта* (викладає лекції з окремих розділів, проводить семінари та тренінги, оцінює студентів, є науковим керівником студентів перших двох рівнів вищої освіти, створює навчальні матеріали, консулює, керує кваліфікаційною практикою); *асистента* (проводить практичні заняття, оцінює студентів, бере участь у проведенні різноманітних освітніх заходів, є учасником створення навчальних матеріалів); *лектора* (веде практичні заняття, оцінює студентів, не зобов'язаний виконувати наукові дослідження).

Крім навчання молоді, університети проводять величезну науково-дослідницьку діяльність, працюючи за державний або приватний кошт та грантові фонди. На сьогоднішній день усі університети Словацької республіки повністю устатковані сучасним обладнанням, починаючи від медіа й інтернету та закінчуючи лабораторіями з модерним знаряддям та необхідними матеріалами. Певною проблемою для багатьох вишів є від'їзд громадян Словаччини на навчання до більш розвинених країн Старої Європи та Америки, тому всі словацькі університети відкриті для отримання освіти іноземцям, для яких навчання англійською мовою є платним. Безкоштовну освіту словацькою мовою в державних закладах можуть отримати, як громадяни Словаччини, так і жителі країн колишнього СНД, в тому числі й українці. Для заохочення отримати якісну європейську освіту, деякі вищі, зокрема Кошицький університет імені П. Й. Шафарика, проводять спеціальні дні відкритих дверей українською мовою.

Цікавим є підхід університетів до абітурієнтів. На деякі спеціальності (вирішується вченою радою ВНЗ) приймають без екзаменів, за результатами оцінок з атестату середньої школи. Так, наприклад, приймають у технічні університети; біологічні, фізичні та ін. спеціальності класичних університетів. Якщо проаналізувати вступну кампанію, то традиційно найбільший конкурс (і, відповідно, вступні екзамени) існують на лікарські, економічні та правничі факультети. Варто зазначити, що в Словаччині великою популярністю користуються й учительські програми з усіх шкільних предметів, адже, якщо студент не вивчає спеціальну педагогічну програму, він не має права викладати в жодній освітній установі.

Отже, вища освіта Словаччини має багато спільного з українською освітньою системою. Адже, тривалий час історично складалась на теренах радянського та пострадянського педагогічного просторів. Але реформування університетської освіти за часів незалежності дозволило словакам підняти її до рівня розвинутих Європейських країн та досягти міжнародного визнання.

Список використаних джерел

1. Budajova M. Počet študentov na vysokých školách klesá, vlni ich bolo 175.439 [Електронний ресурс] – Teraz.sk – Режим доступу: <http://www.teraz.sk/slovensko/pocet-studentov-na-vysokych-skolach/156989-clanok.html> 23. septembra 2015 11:36
2. Portalvs.sk – Режим доступу: <https://www.portalvs.sk/sk/>
3. Vysoké školstvo / Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. – Режим доступу: <http://www.minedu.sk/vysoke-skolstvo/>

Корець О. М., к.п.н., доцент,
Національний педагогічний
університет імені М. П. Драгоманова
(м. Київ)

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

У системі фахової підготовки майбутніх вчителів технологій чільне місце займає формування їх технічної компетентності у процесі вивчення циклу фізико-математичних навчальних дисциплін, які розв'язують два взаємопов'язані завдання – забезпечення фундаментальності та пропедевтики техніко-технологічної їх підготовки.

Пропедевтика такого формування повинна брати свій початок при опануванні природничо-наукових навчальних дисциплін, які вивчаються на початковій стадії здобуття освітнього рівня бакалавра. Фундаментальність їх полягає в тому, що вони є базою для вивчення студентами загальнотехнічних дисциплін.

Для вирішення поставленого завдання необхідно здійснити професійно спрямований виклад теоретичного матеріалу та проведення практичних занять з фізико-математичних навчальних дисциплін. Тому нами були внесені доповнення та корективи до навчальних програм з вищої математики, загальної фізики, сучасних інформаційних технологій, в яких чітко дотримувалася вертикаль у наступності та послідовності опанування конкретними знаннями, усунуто дублювання питань загальної фізики при вивченні електротехніки, технічної механіки, машинознавства та інше.

Проаналізуємо роль і місце кожної із навчальних дисциплін фізико-математичного циклу у формуванні технічної компетентності майбутніх учителів технологій.

Вища математика слугує теоретичною основою для вивчення загальної фізики і всіх технічних дисциплін, надаючи студентам знання і уміння щодо володіння та використання операційного апарату при розв'язуванні конкретних технічних задач. Вона ставить собі за мету формування загальної математичної культури, необхідної майбутнім учителям технологій, оволо-